

Bevestiging oorlogsgraf Piet Pater

Vrijdag 13 april om 15.00 uur wordt op de begraafplaats aan de Kerkstraat in Waarland het graf van Piet Pater officieel bevestigd als oorlogsgraf.

Bij de ingang van de begraafplaats onthult burgemeester Evert Vermeer tevens een aankondigingsbord, waarop de registratie en het bestaan van het oorlogsgraf staan vermeld.

In mei 1943 bevond Pater, een jonge inwoner van Waarland, zich tijdens spertijd op straat. Hij werd gezien door een Duitse soldaat, sloeg op de vlucht maar werd dodelijk getroffen door een schot in zijn rug. In het dorp Waarland is deze gebeurtenis zeer bekend. Ter herinnering aan de plaats waar de jongen viel, was lange tijd een steen met opschrift te zien. Pater werd destijds begraven in een gewoon graf. In feite was dit geen juiste en gerechtvaardigde situatie. De familie heeft vorig jaar aan gemeente Harenkarspel gevraagd of het graf van Piet Pater kon worden aangemerkt als dat van een oorlogsslachtoffer. Hiertoe heeft de gemeente vervolgens een verzoek gedaan bij de Oorlogsgravenstichting, die het graf van de heer Pater nu als zodanig heeft geregistreerd.

Hoewel de mogelijkheid bestaat om stoffelijke resten van een oorlogsgraf over te brengen naar het Nederlands ereveld Loenen, op de Veluwe, heeft de familie hier niet voor gekozen. Ook de historische vereniging Waarland hecht aan het oorlogsgraf in het eigen dorp. Waarland ontbeerde tot heden een herinneringsplek aan de Tweede Wereldoorlog, met het oorlogsgraf bestaat dit nu wel. Vanwege de aanwijzing van het graf door de oorlogsgravenstichting als civiel oorlogsgraf wordt het onderhoud voortaan door de gemeente, als rechthebbende, verzorgd.

Op vrijdag 13 april 2012 zal het oorlogsgraf en bijbehorend aankondigingsbord bij de begraafplaats officieel worden bevestigd. Het informatiebord bij de ingang wordt om 15.00 uur onthuld door burgemeester Evert Vermeer, in aanwezigheid van de familie Pater en genodigden zoals leden van de historische vereniging, dorpsraad en kinderen uit groep 7/8 van basisschool St. Jan. Ook u bent hierbij van harte uitgenodigd. Vervolgens wordt een korte wandeling gelopen naar het oorlogsgraf. Op het graf van de heer P. Pater zal vanaf die dag een bord met informatie te lezen zijn. Na de officiële bevestiging is er gelegenheid tot even napraten in het dorpshuis naast de begraafplaats.

3 mei 1943

Eind april 1943 werd door de Duitse bezetter aangekondigd dat ook in ons land jongemannen naar Duitsland moesten om daar te werken. Dit veroorzaakte een hevig protest. Er werd opgeroepen om op 1 mei te staken. Eén van de initiatiefnemers in Waarland was ene Bruin. Deze actie was bij de Duitse bezetter niet in goede aarde gevallen. Opperwachtmeester Willem Bruines reed de volgende dag, zoals gewoonlijk, op zijn motor een rondje door Waarland. Toen die keer werkte dat als een *rooie* lap op een stier. Hij kreeg het aan de stok met enkele jongens die in spertijd, na acht uur 's avonds, zich ophielden bij bouwbedrijf Van der Gulik aan de Veluweweg. Bruines voelde zich belaagd en beledigd. Hij deed zijn beklag bij zijn baas en het gevolg was...

De dag daarop reed 's avonds even over achten een bus met Duitse soldaten over de Hogebrug Waarland binnen. Aan de Weelweg, ter hoogte van het dubbele woonhuis van de families Kamper en Overman, werd gestopt. Een twintigtal Duitse soldaten sprongen uit de bus. Paniekerig gingen ze op zoek naar die *bewuste* Bruin en naar personen, die in spertijd buitenshuis waren. Zo dacht één van die Duitsers, dat iemand was gevlucht in het *huisie* bij Kamper. Zonder te aarzelen, stak hij de bajonet van zijn geweer dwars door het achterschot van houten gebouwtje. Gelukkig zat er niemand in.

Een andere Duitser zag iemand richting de Weelbrug lopen. Hij ging er hardlopend achteraan. Over de brug dacht hij dat die persoon de zwarte boet schuur was binnengegaan. Deze schuur was een plek waar jongens uit de buurt zich bijna dagelijks ophielden. Ook op die avond was dat zo. Toen de soldaat binnenkwam, waren daar Hendrik Tamis, zijn vier jongens en Piet Pater. Deze laatste was bezig met een bijl veilingkistjes stuk te hakken. Van hem wilde de soldaat weten waar die jongen was, die hij achtervolgde. Piet begreep niet wat de Duitser bedoelde. Er ontstond een woordenwisseling. Hij vluchtte naar buiten, de Duitser lost drie schoten, waarvan de laatste dodelijk was. Piet Pater viel levenloos neer.

Hendrik Tamis en zijn vier jongens werden opgepakt en meegenomen naar café *De Posthoorn*. Daar stonden een groot aantal Bruinen met de handen omhoog tegen de muur. De Duitsers konden de juiste Bruin niet vinden en uiteindelijk werden alle Bruinen vrijgelaten. Hendrik Tamis en zijn jongens echter werden meegenomen en de naar de gevangenis in Amsterdam gebracht.

Piet Pater werd thuis opgebaard in de kamer. Op 6 mei was de begrafenis in de St. Wulframkerk van Waarland. Van de Duitsers mochten alleen zijn vader en moeder, Jaap Pater en Anna van Stralen, en zijn broers en zusters bij de kerkdienst en begrafenis aanwezig zijn. Zelfs zijn vriendin, Grada de Jong, werd geweigerd. Vanaf de Oostkade vertrok de familie. Op de kist lag een bloemstuk van zijn baas, Piet Bakker-Portegijs. Amper van huis werd de familie door twee dames gedwongen om te stoppen. Ze wilden dat het lint met de tekst: *Het recht zal zegevieren* van het bloemstuk werd gehaald. De onenigheid liep nog hoog op. Voor de *lieve vrede* deed zijn vader wat de dames eisten. Het lint ging eraf.

Pastoor Velzeboer had ook kennelijk moeite met de hele situatie. Want na de H.H. Mis ging de baar met het lichaam van Piet Pater niet via de buitendeur maar door de pastorie naar het kerkhof. Het gehele dorp was diep onder de indruk van het gebeuren. Ook voor Grada de Jong. Zij heeft dit verdriet niet kunnen verwerken. Ze stierf op 1 september 1946 in het ziekenhuis in Alkmaar.

Ter nagedachtenis is er na de oorlog een monumentje op De Weel geplaatst. Hier stond op: Hier viel Pieter Pater, 3 mei 1943.

Jaren later is het monumentje, dat op grond van de gemeente Oude Niedorp stond, weggehaald. Waarom?

Trees Pater en Nic Zwagerman 1 februari 2012.

13 april 2012

Bevestiging oorlogsgraf Piet Pater

WAARLAND - Onder een stralende zon is vrijdagmiddag op de begraafplaats in Waarland het graf van Piet Pater officieel bevestigd als oorlogsgraf.

Bij de ingang van de begraafplaats hield burgemeester Evert Vermeer een toespraak. Daar is ook een aankondigingsbord aangebracht waarop de registratie en het bestaan van het oorlogsgraf staan vermeld.

Piet Pater die geboren werd op 3 april 1924, kwam op 19-jarige leeftijd op 3 mei 1943 om door Duits geweervuur. Volgens zeggen bevond hij zich tijdens spertijd op straat, werd gezien door een Duitse soldaat en werd tijdens zijn vlucht dodelijk getroffen door een schot in zijn rug.

Ter herinnering aan de plaats waar de jongen omkwam, was lange tijd een steen met opschrift te zien. Pater werd destijds begraven in een gewoon graf. De familie heeft ruim een jaar geleden de gemeente Harenkarspel gevraagd of het graf van Piet Pater kon worden aangemerkt als dat van een oorlogsslachtoffer.

De gemeente diende hiervoor een verzoek in bij de Oorlogsgravenstichting die het nu als zodanig heeft geregistreerd. Het graf zal door de gemeente worden onderhouden. Na afloop werd met familie en belangstellenden nagepraat in het dorpshuis.

